

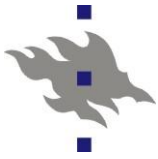
HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Nuorten kulutus- ja työelämäntaidot: verkostoitumista ja sukupuolenmukaista valintaa?

SEGREGAATION LIEVENTÄMINEN KOULUISSA JA
OPPILAITOKSISSA 21.1.2010 klo 9-11

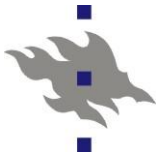
Opetushallitus, luentosali 1067, Hakaniemenranta 6

Minna Autio, kulutus- ja nuorisotutkija
Helsingin yliopisto, taloustieteen laitos, kuluttajaekonomia
minna.autio@helsinki.fi

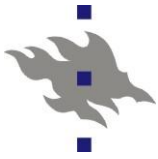
Segregaatio versus polarisaatio

- Segregaatio ”järjestelmänä” kouluissa, työelämässä ja palkkauksessa
  - sukupuolten välinen
- Polarisaatio: mm. koulutuksen ja työelämän ulkopuolelle joutuminen, noussut esiin nuorisotutkimuksissa (ks. Eräranta & Autio 2008, 8)
  - ”enemmistöllä menee hyvin, ongelmat kasautuu pienelle vähemmistölle”
- Segregaatiolla osuutensa syrjäyttävissä ja epätasa-arvoa tuottavissa käytännöissä
  - poikien ja tyttöjen kannalta

Nuorten kulutus- ja työelämäntaidot

- 1980-luvulla työ ja kulutus nähtiin erillisinä, kulutus työeetoksen rapauttaja

- 2000-luvulla kulutuksen ja työn kentät vuorovaikutteisia
  - mediankulutustaidot
  - vapaa-ajan vieton merkitys
  - sosiaalinen media ja yhteisöllisyys
  - prosumer (producer + consumer)

- Työelämä simuloi vapaa-aikaa
  - arjen pyörittäminen simuloi modernin yhteiskunnan palkkatyötä: rutiinit, toistot
    - ”Työ on perhe, perhe on työ” (Hochschild, Arlie 1997)

Sukupuolieroja kulutuksessa ja työssä

Tytöt

- pienempi palkka: jo 16-18-vuotiailla 20% ero (ks. Autio & Wilska 2003)
- huonon omantunnon puhe, kompetenssi?
- ”ahkerat” tytöt – työssä pärjääminen, tarvitaan muita taitoja
  - vapaa-ajan merkitys

Pojat

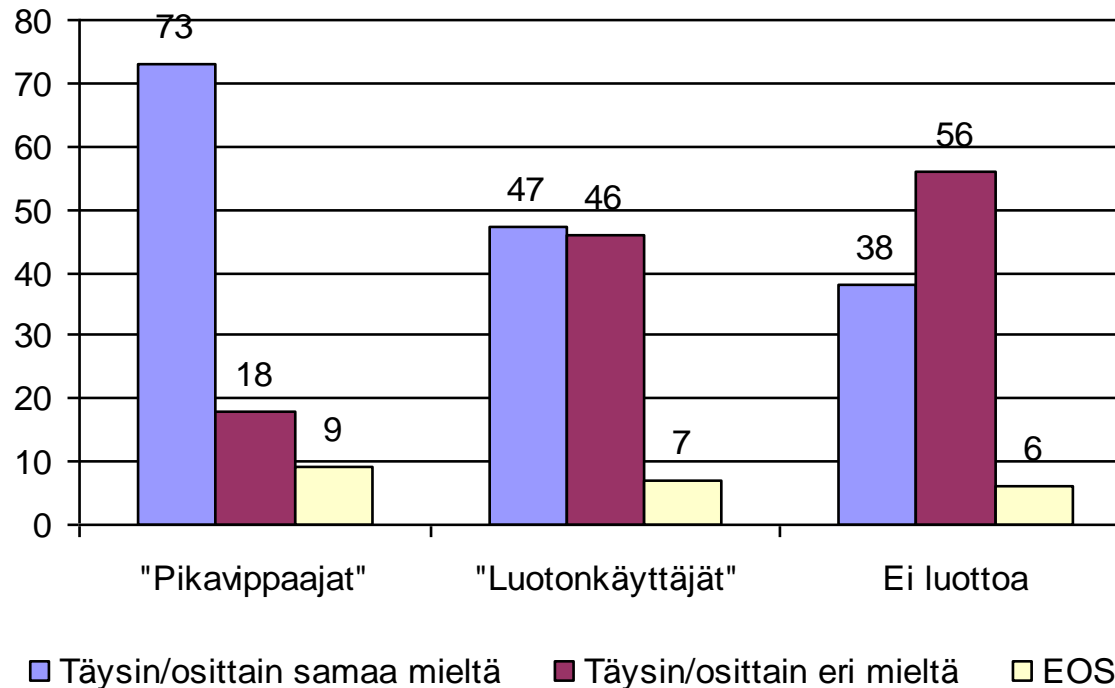
- maksuhäiriömerkinnät, pojilla 1/3 enemmän (Myllyniemi ym. 2005)
- miehinen malli: riskinotto ja pärjääminen
- koulutus: tytöt/naiset koulutetumpia
  - työelämä suosii miehiä

Sukupuoli ”huono” työkalu: erot suuria sukupuolen sisällä

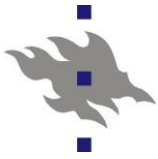
Sukupuoli ero pikavippaajissa

Raha ei pysy käsissäni: "kaikki mikä tulee, menee saman tien"

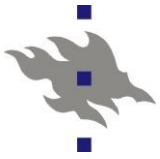
- velkomustuomiot 2007: 60% miehiä, 40% naisia – aikaisemmin päinvastoin (Valkama & Muttilainen 2008)

Lähde: Autio ym. 2009 – tutkittiin 18-29-vuotiaita nuoria

Sukupuolten välisiä kulutusliukumia

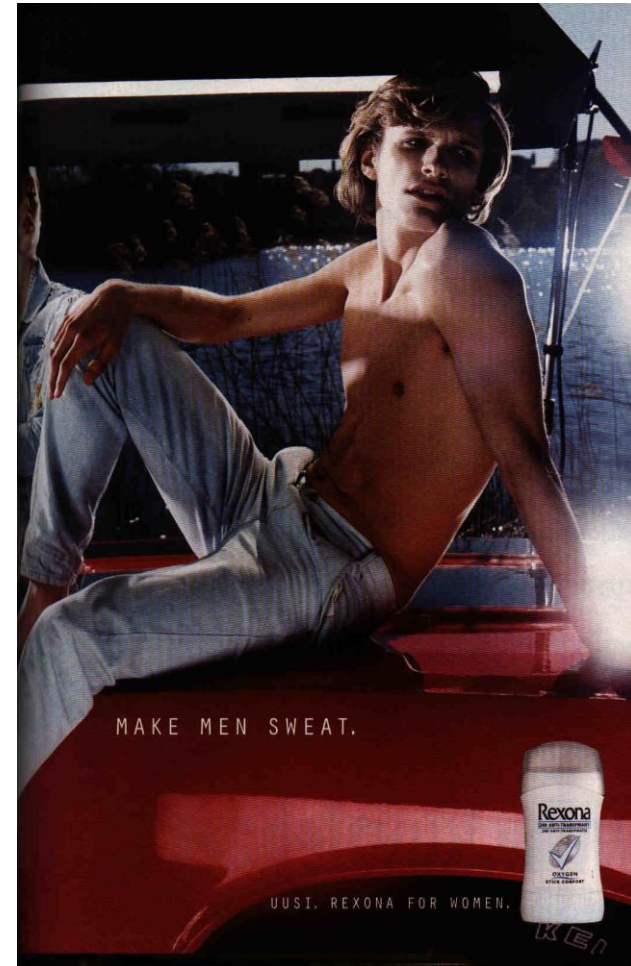
- 1970- ja 1980-luvulla tasa-arvon ideologia
  - vaikka tyttöjen ja poikien kulutus eriytyneenä, niin sukupuolten väliset erot pienempiä (mm. unisex)
  - kulutuskulttuurin nuoruus: vaate- ja musiikkikulttuuri, tyttö- ja poikabändit 1990-luvulla

- 2000-luvulla: poikien kulutuksen feminiinistyminen
  - ulkonäön merkityksen korostuminen
  - samalla eriytyneet vaatemarkkinat tytöille ja pojille
  - tytöt ”tunkeutuneet” teknologian alueelle: sosiaalinen media
  - alkoholi ja tupakointi (ks. Myllyniemi 2008)
    - tyttöjen käytös lähes samanlaista poikien kanssa: lukiolaispojat polttavat vähemmän kuin tytöt, pojissa enemmän raittiita (2%)

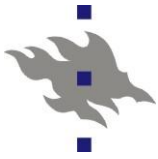
Nuorisokulttuuri on jatkuvassa murroksessa

Suosikki 2006, nro 14

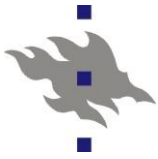

Suosikki 2001, nro 9

Vapaa-aika työntekijäresurssina

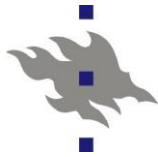
- virtuaaliset ja sosiaaliset pelit luovat valmiuksia johtajuuteen (mm. World of Warcraft, Runescape ,FinalBarrage)
  - globaali, kilpailuhenkinen, hajautetut yksiköt, nopeat päätökset, ryhmässä toimiminen (Reeves ym. 2008)
  - Nintendo-kirurgit ja larppaajat 1990-luvulla
  - Kulutus- ja elämäntapa: Roclan Humanic-trukki
- vapaa-aika leimallisesti yhteisöllistä, teknologista ja visuaalista
  - omien visuaalisten hahmojen (avatar) rakentaminen
  - **muotiblogit** ja **demittäjät**: puolet ikäluokasta demittää (12-18-vuotiaat)
  - useat aikaikkunat, tehtävien samanaikaisuus, "ajanmonistajat"
    - 1 vrk on 28 h

"Pelaava" kuluttaja ja työntekijä

"... workplaces and the overall business climate become more dynamic and **gamelike**, will be essential for tomorrow's leaders: speed, risk taking, and acceptance of leadership roles as temporary. The most important finding... is that getting the **leadership environment right** can be as important as choosing the right leader. (Reeves, Malone & O'Driscoll 2008)

- Mitä tarkoittaa sukupuolten välisen tasa-arvon kannalta?
  - yksilöjohtajuuden "väistyminen"
  - kulttuuri ja käytännöt tärkeitä
  - avaa mahdollisuuksia roolien vaihtoon; epähierarkkisesti sekä sukupuolten välillä

Lähteet

- Autio, Minna & Wilska, Terhi-Anna (2003) Vihertävät tytöt, vastuuttomat pojat – nuorten kuluttajien ympäristöasenteet. *Nuorisotutkimus* 21 (2), 3–18.
- Autio, Minna, Terhi-Anna Wilska, Risto Kaartinen & Jaana Lähteenmaa (2009) The use of small instant loans among young adults – a gateway to a consumer insolvency? *International Journal of Consumer Studies* 33 (4), 407–415.
- Eräranta, Kirsi & Autio, Minna (2008) Polarisaatio käsitteenä ja empiirisesti koeteltuna tutkimusteesinä. Teoksessa *Polarisoituva nuoruus? Nuorten elinolot -vuosikirja*, Minna Autio, Eräranta, Kirsi & Myllyniemi, Sami (toim.), s. 8–15. Nuorisotutkimusverkosto, Nuorisotutkimusseura, Nuora & Stakes. Helsinki.
- Hochschild, Arlie (1997) *The Time Bind: When Work Becomes Home and Home Becomes Work*.
- Myllyniemi, Sami, Gissler, Mika & Puhakka, Tiina (2005) Kuluttava nuoruus tilastoina. Teoksessa *Kuluttava nuoruus. Nuorten elinolot -vuosikirja*, Minna Autio & Petri Paju (toim.), s. 14–53. Nuorisotutkimusverkosto, Nuorisotutkimusseura, Nuora & Stakes. Helsinki.
- Myllyniemi, Sami (2008) Tilasto-osio. Teoksessa *Polarisoituva nuoruus? Nuorten elinolot -vuosikirja*, Minna Autio, Eräranta, Kirsi & Myllyniemi, Sami (toim.), s. 18–81. Nuorisotutkimusverkosto, Nuorisotutkimusseura, Nuora & Stakes. Helsinki.
- Reeves Byron (2007) *Leadership in Games and at Work: Implications for the Enterprise of Massively Multiplayer Online Role-playing Games*.
- Reeves Byron, Thomas W. Malone, Tony O'Driscoll (2008) *Leadership's Online Labs*. *Harvard Business Review*, May 2008.
- Valkama, Elisa & Muttilainen, Vesa (2008) Maksuvaikeudet pikaluottomarkkinoilla. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimustiedonantoja 86, Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos, Helsinki.